

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра генетики та розведення с.-г. тварин В. П. Коваленка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан біолого-технологічного факультету
доцент І.О. Балабанова
“28” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПАТЕНТУВАННЯ

освітній рівень перший (бакалаврський)

спеціальність 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

спеціалізація (освітня програма) Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва

факультет біолого-технологічний

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методики наукових досліджень та патентування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньою програмою «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», спеціальністю 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

Розробники:

Туніковська Л.Г. – доцент кафедри генетики та розведення с.-г. тварин,
ім. В.П.Коваленка кандидат с.-г. наук;

Коваленко Т.С. – доцент кафедри генетики та розведення с.-г. тварин,
ім. В.П.Коваленка кандидат с.-г. наук;

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри генетики та розведення с.-г. тварин ім. В.П.Коваленка протокол №1 від «27» серпня 2019р.

Схвалено методичною комісією біолого-технологічного факультету протокол №1 від «28» серпня 2019р.

Затверджено на Вченій раді біолого-технологічного факультету

Протокол від “ 28 ” серпня 2019 року № 1

Протокол від “ 28 ” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

“ 27 ” серпня

20 19 року

(підпис)

(Нежлукченко Т.С.)
(прізвище та по батьку)

© Туніковська Л. Г. 2019 рік

© Коваленко Т.С., 2019рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	20- «Аграрні науки та продовольство»	Вибіркова	
	204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»		
Змістових частин – 2	Спеціальність (професійне спрямування): технолог з виробництва та переробки продукції тваринництва	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 105		Семестр	
		4	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції	
		18год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		34год.	12год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		53год.	83 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
Залік	Залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1,36 для заочної форми навчання – 0,36

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни- формування у студента системи знань і навичок з методики проведення зоотехнічних дослідів, систематизації, аналізу і оцінки результатів досліджень, оформлення наукової роботи, авторських прав та патентної документації.

Технолог виробництва продукції тваринництва, повинен не тільки удосконалювати селекційну роботу поліпшуючи стадо, його племінні та продуктивні якості, поліпшуючи годівлю, утримання та правильно експлуатувати механізми на фермі, але ще бути дослідником, який вміє у короткий час впровадити досягнення науки і техніки, і таким чином забезпечити виробництву найбільший зоотехнічний і економічний ефект.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен :

- **знати:** навички науково-дослідної роботи і постійно шукати науково-обґрунтовані рішення подальшого розвитку тваринництва;
- способи і методи отримання великої кількості і високоякісної продукції при найменших витратах праці та матеріальних цінностей;
-
- **вміти:** . самостійно добувати нові знання шляхом проведення експериментів на тваринах, приймати участь в реальних проектних і конструкторсько-технологічних розробках;
- формулювати і описувати винахід, оформлювати патент чи авторські права.

3.Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1. Методи наукових досліджень в зоотехнії.

Тема 1. Основні напрями досліджень, що визначають науково-технічний процес у тваринництві:

- значення науки для сільськогосподарського виробництва;
- сучасний науково-технічний процес і підготовка зооінженерів;
- історія розвитку дослідної справи у тваринництві;
- система організації науково-дослідної роботи з тваринництва в Україні;

- основні напрямки досліджень та шляхи зміцнення кормової бази, підвищення племінних і продуктивних якостей, організація повноцінної ї годівлі та поліпшення утримання с.-г. тварин

Тема 2 . Основні етапи і методи проведення науково-дослідної роботи:

- об'єкти наукових досліджень, їх класифікація;
- основні діалектичні принципи наукової методології (проблема, гіпотеза, теорія);
- структура процесу пізнання;
- творчий характер наукового пізнання і його особливості;
- основні методи теоретичного і емпіричного пізнання;
- спостереження та експеримент як основні методи зоотехнічних досліджень.

Тема 3. Класифікація наукових досліджень.

- поняття «наукове дослідження».
- об'єкт та предмет дослідження
- форми наукових досліджень.
- види науково-дослідної роботи.
-

Тема 4. Методи постановки зоотехнічних дослідів:

- поняття про зоотехнічний дослід;
- класифікація зоотехнічних дослідів;
- постановка зоотехнічних дослідів за методом груп, періодів, комбінованим методом;
- характеристика методів відособлених груп та методів інтегральних груп;
- методи груп-періодів з повторним та зворотнім заміщенням;
- методи латинського квадрату;
- виділення попереднього, головного і заключного періодів.

Змістова частина 2. Систематизація, аналіз і оцінка результатів експериментів в тваринництві.

Тема 1. Зоотехнічний дослід як різновидність біологічного експерименту та його організація:

- класифікація зоотехнічних експериментів за характером досліджень;

Тема 2. Основи патентознавства.

Система інтелектуальної власності на Україні.

-основні поняття і визначення.

-роль інтелектуального капіталу в соціально економічному розвитку України.

-структура державного управління системою інтелектуальної власності.

-міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.

-державна система патентної інформації.

-міжнародний захист інтелектуальної власності.

Тема 3. Патентна інформація та документація

- поняття і сутність винаходів;

- державна система патентної інформації;

- систематизація і класифікація;

- пошук патентної інформації;

Тема 4. Авторське право

- об'єкт авторського права. Суб'єкти авторських відносин;

- виникнення та здійснення авторського права;

- право на винагороду;

- об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав;

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина 1. Методи наукових досліджень в зоотехні												
Тема 1. Основні напрями досліджень, що визначають науково-технічний процес у тваринництві:	12	2	2-	-	-	8	14	2	-2	-	-	10
Тема 2 . Основні етапи і методи проведення науково-дослідної роботи:	14	2	4-	-	-	8	10		-	-	-	10
Тема 3. Класифікація наукових досліджень.	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 4. Методи постановки зоотехнічних дослідів:	22	2	10			10	17	2	2			13
Разом за змістовою частиною 1	60	8	18	-	-	34	12	6	6-	-	-	43
Змістова частина 2. . Систематизація, аналіз і оцінка результатів експериментів в тваринництві.												
Тема 1. Зоотехнічний дослід як різновидність біологічного експерименту та його організація:	13	2	4-		-	7	12	2	-		-	10
Тема 2. Основи патентознавства.	12	4	4-		-	4	14	2	-2		-	10
Тема 3. Патентна інформація та документація	8	2	4-		-	4	14	-2	2-	-	-	10
Тема 4. Авторське право	10	2	-4		-	4	10	-	-		-	10
Разом за змістовою частиною 2	43	8	16		-	19	55	4	6		-	45
Усього годин / у т.ч. ауд.	105	18	34		-	53	105	10	12		-	83

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні напрями досліджень, що визначають науково-технічний процес у тваринництві:	2
2	Основні етапи і методи проведення науково-дослідної роботи	2
3	Класифікація наукових досліджень	2
4	Методи постановки зоотехнічних дослідів:	2
5	Зоотехнічний дослід як різновидність біологічного експерименту та його організація	2
6	Основи патентознавства. Система інтелектуальної власності на Україні	4
7	Патентна інформація та документація	2
8	Авторське право	2
	Усього	18

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Планування необхідної кількості тварин при постановці зоотехнічних експериментів. Визначення теми, мети і завдання дослідження та обґрунтування його постановки. Написання оглядового реферату	4
2	Планування необхідної кількості тварин для проведення зоотехнічних дослідів: - при отриманні вірогідних характеристик популяцій; - при отриманні вірогідної різниці між середніми арифметичними зрівнюємих груп; при оцінці селекційно-генетичних параметрів	4
3	Формування дослідних груп залежно від обраного методу досліджень: - формування груп при постановці зоотехнічних і технологічних дослідів по молочній справі;	4
4	- формування дослідних груп методом пар-аналогів з молодняком великої рогатої худоби на вирощуванні і відгодівлі;	4
5	-формування груп для проведення експериментів в свинарстві ;	4
6	-формування груп для проведення експериментів у вівчарстві та птахівництві	2
7	-формування груп при постановці зоотехнічних і технологічних дослідів у конярстві;	2
8	Статистична оцінка різко відмінних значень ряду вибірки	2
9	Оцінка достовірності різниці між середніми арифметичними вибіркових сукупностей	2
10	Обробка даних дослідів, побудованих за принципом збалансованих та випадкових груп	2
11	Основи патентознавства	2
	Усього	34

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні етапи і методи проведення науково-дослідної роботи	15
2	Методи постановки зоотехнічних дослідів. Формування груп дослідів методом пар-аналогів	15
3	Систематизація, аналіз і оцінка результатів дослідів. Розрахунок вірогідності отриманих в досліді фактичних величин результативної ознаки та впливу вивчаемого фактору на цю ознаку.	12
4	Літературне оформлення наукової роботи	11
	Разом	53

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

При викладанні дисципліни “Методики наукових досліджень та патентування” з спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» біолого-технологічного факультету Херсонського державного аграрного університету використовують такі загально прийняті методи навчання для вищого навчального закладу а саме: словесні методи - розповідь пояснення, бесіду лекцію; практичні методи- дослідів, вправи, реферати, практичні роботи.

11. Методи контролю

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, -які перешкоджають їх роботі;
- виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам

організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати усі навчальні предмети.

Поточний контроль здійснюється на кожному лекційному та лабораторному занятті, та надає уявлення про темпи та ступень засвоєння знань. Тестування та вибіркове опитування відбувається на початку кожної пари.

Рубіжний (тематичний, модульний, блоковий) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання. Якщо поточний контроль проводиться лише з метою діагностики першого рівня засвоєння, тобто рівня загального орієнтування у предметі, то рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює більш значні за обсягом розділи курсу. Відповідно змінюється методика контролю, від студентів можна вимагати самостійної конструктивної діяльності, а також виявити взаємозв'язки з іншими розділами курсу.

Рубіжний контроль провадиться в усному й письмовому вигляді, а саме вигляді контрольної роботи, індивідуального завдання. Результати такої форми контролю зберігаються протягом року.

Однією з форм рубіжного контролю є семінар. Він має за мету мобілізувати студентів на поглиблене вивчення дисципліни. При проведенні семінарів ведеться більш невимушена бесіда, ніж на заліках та іспитах, що, природно, дає змогу вивчити інтереси і схильності студентів, їх дійсну підготовку і встановити шляхи більш раціонального проведення навчального процесу.

Підсумковий контроль являє собою іспит студентів з метою оцінки їх знань і навиків у відповідності до моделі спеціаліста.

До підсумкового контролю належать модульні, семестрові роботи та іспит, а також залік перед іспитом. Основна мета іспиту - встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

На залік

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	100
12	12	12	14	12	12	12	14	

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Туніковська Л.Г., Коваленко Т.С."Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни "Методики наукових досліджень та патентування" за змістовою частиною №1" Методи наукових досліджень в зоотехнії" Херсон, 2016.-41с.
2. Туніковська Л.Г., Коваленко Т.С."Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни "Методики наукових досліджень та патентування" за змістовою частиною №2" Систематизація, аналіз і оцінка результатів експериментів в тваринництві Херсон, 2016.-25 с.
3. Туніковська Л.Г., Коваленко Т.С."Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни "Методики наукових досліджень та патентування" Херсон, 2016.-25 с.
4. Туніковська Л.Г., Коваленко Т.С. "Методичні рекомендації для студентів заочної форми навчання з дисципліни "Методики наукових досліджень та патентування" " Херсон, 2016.-15с.
5. Туніковська Л. Г. Тестові завдання з дисципліни "Методики наукових досліджень та патентування" за змістовною частиною № 2 " Методи наукових досліджень в зоотехнії" Херсон, 2016.-15 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. М.О. Клименко.,В. П. Фещенко.,Н. М. Вознюк Основи та методологія наукових досліджень. - Київ, Аграрна освіта 2010. - 350
2. А. П. Ладанюк., Л. О. Власенко., В. Д. Кишенько Методологія наукових досліджень. - К.: Ліра 2018.-352
3. Г. О. Бірта Методологія і організація наукових досліджень. - К.: ЦНЛ 2016. - 142
4. М. Корягін Основи наукових досліджень. - К.: Алерта, Правова єдність 2014. - 622
5. І. І. Дахно Патентознавство. - К.: Центр навчальної літератури 2012.-318.
6. Л. Д. Романадзе., П. М.Цибульов., О. О. Кулініч Інтелектуальна власність. - К.: Олді-плюс 2016.-424.

Допоміжна

1. А.В. Аксютіна, О.В. Нестерцова-Собакарь, В.В. Тропін, О.М. Тропіна Інтелектуальна власність К.: Дніпро 2018. - 133.
2. Під ред. В.П. Мартинюка Інтелектуальна власність: навчальний посібник/ - Тернопіль: ТНЕУ, 2015. - 360 с.
3. Рудик І.А., Буштрук М.В., Старостенко І.С., Ставецька Р.В.,Пономаренко
4. І.В., Ткаченко С.В. Даниленко В.П. Розведення сільськогосподарських тварин. Київ, Аграрна освіта 2009. - 350. -816 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://do.nmu.org.ua/>
2. <http://www.uipv.org/>
3. <http://sips.gov.ua/>
4. www.wipo.int/
5. www1.fips.ru/